

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و برزنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

درویش وردک

۰۳ مارچ ۲۰۱۷

عرفان څه شی دی؟

دوهمه برخه

بیا هم امام غزالی (رحمة الله عليه) فرمایي: هرکله که دعارف کشف دکتاب اوستوسره معارض و، نو باید په کتاب اوستوتکیه وشي، او خپل کشف نادیده وگني، او وایی چی خدای پاک زما سعادت دکتاب اوستوپه رعایت کی تضمین کری، نه په کشف اولهام کی، پس کشف اولهام باید کتاب اوستوته عرضه شي، هرکله که موافق و، درست اوکه غلط و دشیطانی القاناتو څخه دی.

داوو ددی قوم دبزرگانو لنډی ویناوی دصوفی، عارف، درویش اوسالک په هکله، اوس وگور چی ددرغو مدعیان څوک دی؟

همداسی چی امام غزالی (رحمة الله عليه) ویلي: دخدای دلاری سالکین لږ اوددروغو مدعیان ډیردی.

واسفا!! عرفان دحق اوحقیقت مکتب دی، دادخدای گرایي اوله دنیا دبیزاری مکتب دی، دا داخلاقو دتهذیب اودنفس دنزکی مکتب دی، دادصدق اوصفا مسلک دی، ددنیا پرستو مدعیانو په لاسونوی دتاریخ په اوږودکی رنگ بایلی، زهد اوتقوی په ریب اوریا، تزکیه په تزئین، تهذیب په تهذیب، خدای پرستی په دنیا دوستی، صفا اوصدق په کیداورنگ، طاعت په عادت بدل شوی، اوداسی کسان ددی مهم چاری نیولی چی نه له کتاب څخه بهره لری اونه هم درسول الله له سنتو، چی دقوم دبزرگانو په قول ددی طریق دوه اساسی رکنه دی، خیرشتون لری. دهمدی اصل پربنسټ عرفان اوتصوف له پخوامانو دبمنان پیدا کرل، اودهغی په رد کی یی کتابونه ولیکل، خبری یی وکری، اوعرفان یی تن هوساینه اوبی بندوباری اوپه تولنه بار معرفی کړه، حتی تردی چی ځینو منتقدانو دهمدی دروغجنو مدعیانو دکړوله مخی دعرفان مکتب الحادی بللی دی.

مولانا جلال الدین بلخی (رحمة الله عليه) په خپل عرفانی شاهکارمثنوی کی ددغه ډول مدعیانو څخه سخت په فریاد دی، اوپه خوازه اولطیف بیان سره له دوی څخه انتقادکوی، چی دغه درویره گرککر مدعیان اوصوفی نما، دصادقو دریشانو په جامو ننوتلی اوپه خپل وجود یی دامکتب آوده کړی، روبشانه خبره دی چی پاک زری درویشان اوبا صفا صوفیان ددی ډول ریاکارو اولحدو شیدانو څخه لیری والی کړی.

همسری با انبیا برداشتند اولیا را همچو خود پنداشتند

گفتند اینک ما بشر اینان بشر ما و ایشان بسته خوابیم و خور

این نداشتند ایشان از عمی هست فرقی در میان بی منتها
 هردوگون زنبور خوردند از محل لیک شدزان نیش وزین دیگر عسل
 هردو نی خوردند از یک آبخور این یکی خالی و آندیکر شکر
 صد هزاران اینچنین اشباه بین فرق شان هفتاد ساله راه بین
 زر قلب و زر نیکو در عیار بی محک هرگز ندانی ز اعتبار
 چون بسی ابلیس آدم روی هست پس به هردستی نباید داد دست
 زان که صیاد آورد بانگ صغیر تا فریبد مرغ را آن مرغ گیر
 بشنود آن مرغ بانگ جنس خویش از هوا آید بیابد دام و نیش
 حرف درویشان بدزد مرد دون تا بخواند بر سلیمی زان فسون
 کار مردان روشنی و گرمی است کار دوانان حيله و بی شرمی است

(مثنوی دفتر اول)

دمولاناصاحب له دی انتقادی اشعار و خخه درک کوو چی دغه دروغجن مدعیان یوازی په یوه ځانگری عصرپوری
 تیراوتری بلکه په هره دوره اوزمانه کی موجودو اوموجود دی، همداسی چی مولانا ۸۰۰ کاله وړاندی دغه ناره پورته
 کړی اوپه دوی بی دانتقاد اونیوکی خوله خلاصه کړی.

څرنګه چی مخکی اشاره وشوه، د عرفان مخالفانو هم له هماغه ځایه سرچینه اخیستی، که دچاسره داتوان اوځواک شته
 چی ددی قوم دزرونو اوباطن صفا، اوددوی حقیقت اوحقیقت جوئی، اوله خدای سره دمینی څخه منکرشی؟ ددوی صفا
 اوصدق نادیده ونیسی، آیا جنید، شبلی، بایزید، عبدالقادر، غزالی، ابن عربی، اومولانا اونورپه سلګونه(رضی الله تعالی
 عنهم اجمعین) عارفان څوک انکار کولای شی؟ دچاسره داتوان شته چی دحق جوئی اوحق گوئی مکتب انکار اوپری
 باورونکړی؟ څوک کولای شی چی ووايي چی دی بزرګانو دعامه افکارو په تنویر اوروښانه کولوکی اودخلق الله ارشاد
 دکتاب اوسنتوپه رڼاکی کوم رنځونه ګاللی، درست ندی؟ هوکی دمنکرانو تیری توری دهغوکسانو خواته څیردی چی
 ددوی له طریقی ګوبڼه اوله روش اورفتاره بی لیری دی.

اوس ښایی چی دصوفیه اوعرفانی مکتب خدمتونه اسلامی ټولنی ته د(ارزش میراث صوفیه) کتاب څخه ځینی مطالب
 بیان کړو.

په حقیقت کی ددی سره سره چی هغه نیوکی چی پرصوفیه نیول کیری اوځینی بی په ځای هم دی، دی طایفی
 دفرقواومذاهبودحساسیتونه په تعدیل اوله رایجو افراطونو څخه لیری والی اوپه ځانگری توګه دآزادی اوحریت د فکر
 دخپرولوپه هکله غوڅه اغیزه درلوده. په هغه زمانه کی چی داسلام فتوحات پای ته ورسیدل اودسلاطینو اوخلفاو
 دکمزوری اوفتورپه وجه غزوه اوجهاد اوداسلام په نشرکی کمزوری راغله، نو متصوفه داسلام په ترویج اوخپرولوکی
 لوی لاس درلود، داسی چی هغه اغیزی چی دچشتی، شطاری او نقشبندی مشایخوداسلام په نشر اوخپرولوکی دهندوانو
 اومالیزیاپانوترمنځ درلودی، پخوانیو غازیانو اومجاهدینو نه درلودی، دوروری دروح ترویج، دمسلمانانو ترمنځ اوپه
 ریښتینی اخوت تمسک اودمواساتو اواثیر مراعات کول هغه چاری دی چی دصوفیه اوخانقاولخواورته وده اوپرمختیا
 ورکړل شوی.

په اخبارو کی راځی چی دطریقت یارانو، دوستان دخپل مال څخه په ګټه اخیستنه کی ترځانو لومړی بلل. اوددوی اهتمان
 دامرپه تطبیق اوله منکره په نهی کی ډیر زیاد و، همداسی نقشبندی دتاتار اوازیب قومونو ترمنځ داسلام په نشر اوترویج

لوبه غیزه درلوده. قادری اوتیجانیی په افریقا خاصتا دسودان، سنیگال، نجیری اونورو کی داسلام په ترویج کی رول لوبولی.

دامربالمعروف اونهی عن المنکر په کارکی بی داسی اهتمامونه کری چی په مکرره توگه بی خانونه دخواک دخاوندانو پروراندی له خطر اتوسره مخ کری دی، تل په عامو مصائبوکی نیکو عارفانو اوباصفا صوفیانو اودرویشانو له خلکو سره همدردی کری ده. همدارنگه دی قوم د چنگیزله سانحی وروسته په خپل علم، اخلاقو او کراماتواسلامی امت ته یوخل بیا روښنایی راوړه او هماغه وینی څښونکی مغل ددوی په لاسونومسلمان شول چی بیایی لوی لوی تمدنونه لکه دهرات دتیموریانو اودهند دگورگانیانو تمدنونه. همدارنگه دبخارددفاع لپاره په لسگونو زروصوفیانو خانونه قربانی کرل. دوزیرستان اونوروپښتنو قبایلو په سیموکی روښانی نهضت دبایزید روښان(رحمة الله علیه) په مشری، ددری سووکلونولپاره دمغول پرضد مبارزه وکړه اوخلکوته بی ریښتینی اسلامی اخلاق ورزده کرل.

له دی څخه چی تیرشو، دوحده او الهی توحیدپه لاره کی دعرفاو دتکلم ژبه دفلاسفه داحتجاجاتو څخه ډیره غوره اودمنلوورده نوڅکه ددوی کتابونو اواقوالو داخلاقوپه تهذیب اوداسلام درینتینوالی په تعلیم کی لوی لاس درلود.

په همدی توگه دصوفیه و تعلیم دمسلمانانو دبصیرت افق پراخه کر اودوی بی تساهل اومسامحی اودتعصب اوغروراونعاند ترک ته متوجه کرل، اوپه حقیقت کی ددی مکتب تعالیم و چی دبی مفهومه مشاجراتوڅخه بی مخنیوی وکړ اوصدق اواخلاص ته بی پام ارونه فردی اوتولنیز سعادت ته درسیدو لازمه وبلل.

اوس چی دعرفان دمکتب له یوی څنډی سره بلد شو، وله عارف صوفی اودرویش سره آشنا شو، ښه به داوی چی دی مقام ته درسیدولاری هم په لنډه توگه وڅیرو.

ددی مکتب داغلیوبیزرگانو په عقیده، درینتینی معرف منبع پاک زره دی اوبس، اود(من عرف نفسه فقد عرف ربه) واقعی معنی هم همدا ده. دوی وایی دانسان زره داسی یوه هنداره ده چی ټول الهی صفات پکی باید جلوه گرشی، اوکه داچلوه په کوم زره کی ونه ځلیده، علت بی دهنداری ککرتیاده، نوڅکه باید زیاروايستل شی چی دزره له هنداری زنگ اوغبارپاک شی اودحق دنوردخلا انعکاس ور وگرځی، مولانا جلال الدین بلخی(رحمة الله علیه) په دی هکله وایی:

آینه ات دانی چرا غماز نیست زانکه زنگار از رخس ممتاز نیست
روتوزنگار از رخ خود پاک کن بعد از آن، آن نور را ادراک کن

همداسی چی فلزی هنداره زنگ ونیسی اوغبارآلوده شی، انعکاس اوحساسیت بی له منځه ځی، باطنی روحانی حس هم چی عرفاو(دزره هنداره) او(دبصیرت سترگی) بللی، کله چی په مادی ککرتیاو اودنیوی مفاسدوولرل شی، نورنشی کولای داحدیت له نوره څخه گټه پورته کریو مگرچی غباراوالودگی تری پاکه شی.

دزره دهنداری پاکیدل دخدای په فضل ترلی اودالهی فیض پایله ده، چی دصوفیانوپه اصطلاح کی ورته (توفیق) ویل کیږی. دعارفانوپه عقیده مجاهدت اودنفس تکمیل اودزره تصفیه هم دخدای په فضل سره ده اویودول توفیق دی.

مولانای رومی(رضی الله تعالی عنه) دمتنوی شریفی په څلورم دفترکی د(وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ) آیت په تفسیرکی داسی فرمایي:

هرکسی زاندازه روشن دلی غیب را ببند بقصد صیقلی
هرکه صیقل بیش کرد اوبیش دید بیشتر آمدبر اوصورت صیقلی
گرتوگویی آن صفا فضل خداست نیزاین توفیق صیقل زان عطاست
قدر همت باشد آن جهد ودعا لیس للانسان الا ما سعی
واهب همت خداوند است و بس همت شاهی ندارد هیچ خس

عارفانو لره داسی عقیده ده چی د(کشف) له لاری هم مستقیما دخدای معرفت ته رسیدای شی، اوداعلم دعقل اومنطق اودرس اوبحث اورسمی علومو اوسرپه سردقیل اوقال نتیجه نده، بلکه دخدای په اراده اوفضل اوتوفیق پوری ترلی ده چی هغوته چی خپله بی دمعرفت داخداستعداد اوحقیقت ته درسیدوچاری عنایت فرمایلی دی.

معرفت یو الهی نوردی چی دمستعد اوقابل سالک په زړه غورپیری، اودهغی تول تعینات اوخواک په خپلو نورانی وړانگوکی محو اومضمحل کوی، همدادی چی جنید بغدادی(دخدای رحمت دی پرده وی) ویلی: **(مَنْ عَرَفَ اللَّهَ كُنَّ لِسَانَهُ)** اوهمدارنگه محمّد بن واسع(رحمة الله عليه) ویلی: **(مَنْ عَرَفَ اللَّهَ قَلَّ كَلَامُهُ وَدَامَ تَحْيَرُهُ)**.

نوربیا.....